

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Pavla Hornáka a JUDr. Zoji Dvořákové v právní věci žalobkyně: **nezl. V [redacted] K [redacted]** nar. [redacted] bytem [redacted] zast. V [redacted] K [redacted] bytem [redacted] právně zast. JUDr. Viktorem Pakem, advokátem, se sídlem Praha 1, Politických vězňů 21, proti žalovanému: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČ 00025429, se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, o přiměřené zadostiučinění, k odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 16. února 2017, č.j. 15 C 54/2015 – 126,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **s e** v napadeném vyhovujícím výroku o věci samé (I.) a ve výroku o nákladech řízení (III.) **p o t v r z u j e**.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů řízení částku 4 114 Kč do patnácti dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUDr. Viktora Paka.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně výrokem I. částečně vyhověl žalobě a uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni částku 60 000 Kč spolu s příslušenstvím, ve výroku přesně specifikovaným v patnáctidenní pariční lhůtě, výrokem II. žalobu ohledně částky 38 353 Kč s příslušenstvím zamítl a konečně výrokem III. uložil žalovanému povinnost v téže lhůtě nahradit žalobkyni náklady řízení částkou 29 161 Kč.

Podle odůvodnění dospěl soud prvního stupně vázán právním názorem odvolacího soudu i Nejvyššího soudu ČR, které byly v předchozích rozhodnutích vydaných uvedenými instancemi v této věci vysloveny, a s odkazem na ust. § 1 zákona, § 5 písm. a), b), § 13 odst. 1 a § 31a zák.č. 82/1998 Sb. (dále jen zákona) k závěru, že žaloba je v podstatné části důvodná. Nejprve se zabýval chronologií právní úpravy možnosti odškodnění imateriální újmy a jejím zahrnutím do vnitrostátního právního řádu ČR a v obecné rovině rozebral, co zákon míní nepřiměřeně dlouho trvajícím řízením, jak na tuto úpravu nahlíží Evropský soud pro lidská práva i soudy vnitrostátní, a odkázal např. na rozsudek ESLP ve věci Kubizňáková proti České republice ze dne 21.6.2005, z nějž plyne, že celkovou délku doby řízení nelze zdůvodňovat mj. opakovaným meritorním rozhodováním soudů, pokud byla rozhodnutí soudu nižší instance rušena soudy vyšších instancí pro pochybení, jež jim byla vytýkána. Poté konstatoval, že namítané řízení vedené Obvodním soudem pro Prahu 10 pod sp.zn. [REDAKCE], v němž byla řešena náhrada škody na zdraví, již utrpěla nezletilá žalobkyně v souvislosti s porodem, trvalo od 2.6.2008, kdy byla podána žaloba, do 28.5.2014, kdy nabyla právní moci poslední část výroku ve věci samé, jakož i výrok o nákladech řízení, tj. celkem téměř šest roků. Řízení sice podle jeho názoru probíhalo kontinuálně a procesní úkony byly činěny bez větších průtahů, nicméně v souladu se závazným právním názorem odvolacího soudu vysloveným v předchozím rozhodnutí, přesto dovodil, že celková délka řízení **není přiměřená**. Proto přistoupil k odškodnění dle stanoviska Nejvyššího soudu Cpjn 206/2010 a dle parametrů § 31a odst. 3 zákona 82/98 Sbírky, a to právě s ohledem na rozhodnutí **Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 3116/2016-107**, v němž soud posuzoval, jaká újma by v této situaci vznikla každé jiné osobě v obdobném postavení. Vycházel tedy z obvyklostí postavení, do něhož by se v podobné situaci dostala jakákoli jiná osoba uvědomující si průběh řízení, a přezkoumával poté pouze splnění parametrů specifikovaných v ust. § 31a odst. 3 zákona. Na základě rozhodnutí Městského soudu v Praze i Nejvyššího soudu ČR dospěl k názoru, že řízení trvajícím šest let bylo nepřiměřeně dlouhé, a za 6 let jeho trvání by tak náležela základní náhrada nemajetkové újmy ve výši 15 000 Kč za jeden rok trvání řízení, za první dva roky částka poloviční, celkem 75 000 Kč. Dále soud na základě složitosti řízení, jež probíhalo na dvou stupních soudní soustavy a v němž bylo třeba nechat vypracovat dva znalecké posudky a rozhodovalo se v něm o obecně těžším tématu náhrady škody na zdraví, ponížil základní částku o 20 %. Kromě toho bylo podle názoru prvoinstančního soudu nutno přihlédnout i ke skutečnosti, že k celkové délce řízení přispěla svojí procesní liknavostí i žalobkyně, která prostřednictvím své zákonné zástupkyně nebo právního zástupce reagovala opožděně na výzvy k doplnění žaloby, nedodržovala striktně ani další lhůty. Z tohoto důvodu ponížil částku odškodnění o dalších 10 %. Zároveň však zohlednil i zásadní význam řízení pro žalobkyni s ohledem na to, že šlo o náhradu škody na zdraví, pročež základní částku opět o 10 % navýšil, a dospěl tak k celkové částce odškodnění ve výši 60 000 Kč. Přiznané příslušenství pohledávky zůstalo právně i skutkově nezdůvodněno a o nákladech řízení soud rozhodl dle ust. § 142 odst. 3 o.s.ř., přičemž žalobkyni byla přiznána odměna za sedm úkonů právní služby.

Jak již vyplynulo ze shora uvedených skutečností, jednalo se o v pořadí druhé rozhodnutí soudu prvního stupně, přičemž v prvním případě uvedený soud zamítl žalobu zcela, když dovedl, že nedošlo na straně státu, resp. jeho orgánu, k porušení právní povinnosti, tj. že nedošlo k nepřiměřenému trvání namítaného řízení. Soud prvního stupně naopak hodnotil délku trvání řízení jako zcela přiléhavou a řízení jako takové jako bezprůtažně. Městský soud v Praze jako soud odvolací sice jeho původní rozhodnutí potvrdil, uzavřel však, že délka trvání řízení byla nepřiměřená, odškodnění však nebylo možno nezletilé žalobkyni přiznat proto, že podmínkou vzniku imateriální újmy tohoto typu podle jeho názoru je alespoň to, že poškozený má o dlouhotrvajícím řízení povědomost a že se jeho průtažnost nějakým negativním způsobem odrazila, či alespoň mohla odrazit, na jeho psychice. V této souvislosti odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 4336/2010, v jehož právní větě je konstatováno, že.. „účelem náhrady nemajetkové újmy způsobené nepřiměřeně dlouhým řízením je kompenzace stavu nejistoty, do níž byl poškozený v důsledku nepřiměřeně dlouze vedeného řízení uveden a v níž byl udržován. Nevěděl-li účastník o řízení proti němu vedeném, nemohla mu za dobu od jeho zahájení do doby, kdy se o existenci řízení dozvěděl, vzniknout imateriální újma.....“. Vzhledem k tomu, že nezletilé žalobkyni byly v době podání žaloby [redacted] a v době pravomocného ukončení průtažného řízení o náhradu škody na jejím zdraví [redacted] neodpovídala podle názoru odvolacího soudu intelektuálnímu standardu dítěte v rozmezí [redacted] let jakákoli povědomost o tom, co je to občanské soudní řízení, natož o tom, že je vedeno řízení o jeho nároku na náhradu škody proti nemocnici, v níž se narodilo, že takové řízení neprobíhá tak, jak by mělo, či že nebylo rozhodnuto v přiměřené lhůtě. Žalobkyně sama si tak řízení nebyla, a ani dost dobře nemohla být, vědoma, tím méně si pak mohla být vědoma jakéhokoli nesprávného úředního postupu v jeho průběhu, a nemohla tedy v příčinné souvislosti s průtažností předmětného řízení ani utrpět psychickou újmu jakéhokoli charakteru. To byl také jediný důvod, jenž vedl odvolací soud k potvrzení zamítavého rozhodnutí prvoinstančního soudu. K dovolání žalobkyně Nejvyšší soud ČR oba rozsudky soudů prvního a druhého stupně zrušil a vyslovil v souladu s judikaturou ESLP závazný názor, že případné vyloučení náhrady nemajetkové újmy za nepřiměřenou délku řízení u osob, které si průběh řízení neuvědomují, by Českou republiku stavěl do situace, kdy by právní řád byl v rozporu s článkem 13 Úmluvy a neumožňoval by účinný prostředek nápravy před národním orgánem při porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy. Podle něj je nutno vycházet z toho, že i účastník řízení, který si vzhledem ke své rozumové a volní vyspělosti průběh řízení neuvědomuje, nemajetková újma vzniká, a rozsah této újmy je takový, jaký by byl u každé jiné osoby v obdobném postavení.

Proti tomuto rozsudku, resp. pouze proti jeho vyhovujícímu meritornímu výroku I. a proti akcesorickému výroku o nákladech řízení podal odvolání žalovaný a celkovou délku řízení označil za přiměřenou. Poukázal na to, že soud prvního stupně dospěl k závěru, že předmětné řízení sice probíhalo kontinuálně a že procesní úkony byly činěny bez větších průtahů. Zdůraznil, že předmětné řízení trvalo po dobu 5 let a 11 měsíců, probíhalo na dvou stupních soudní soustavy, přičemž oba soudy rozhodovaly ve věci samé dvakrát, věc byla po právní i skutkové stránce složitější, když bylo nezbytné ve věci vypracovat dva znalecké posudky, přičemž prvně ustanovený znalec byl z podání znaleckého posudku vyloučen a soud ustanovil znalce nového; soud rovněž provedl výslech svědkyně a vzhledem nezletilosti žalobkyni bylo nutné soudu doložit souhlas opatrovnického soudu s podáním žaloby. Poukázal i na to, že soud se opakovaně dotazoval Kooperativa pojišťovny, zda přistupuje do řízení jako vedlejší účastník na straně žalovaného. Namítl, že žalobkyně sama se svým chováním na délce řízení podílela měrou nikoli malou, když nerealizovala úkony, k nimž byla

vyzvána ve stanovených lhůtách. Vzhledem k výše uvedenému lze tedy podle názoru žalovaného celkovou délku řízení považovat za přiměřenou. Opětovně pak použil argument, že žalobkyni nebyly v době podání žaloby ani tři roky a její rozumová a volní vyspělost jí nedovolovala si průběh řízení uvědomovat, proto jí podle názoru žalovaného nemohla vznikat obdobná nemajetková újma jako každé jiné osobě v obdobném soudním řízení. S tím navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek ve výroku I. změnil tak, že žaloba se zamítá a ve výroku III. tak, že přízná žalované náklady řízení ve formě režijních paušálů za provedené úkony ve smyslu ustanovení § 151 odst.3 o.s.ř. ve znění novely č. 139/2015 Sb.

Žalobkyně se prostřednictvím svého zástupce k odvolání vyjádřila až těsně před jednáním odvolacího soudu. Poukázala na to, že odvolací soud již jednou otázku délky trvání namítaného řízení řešil a shledal ji nepřiměřenou. Soud prvního stupně se jeho názorem, jakož i názorem vysloveným následně dovolacím soudem řídil, a žalobkyně nevidí žádný důvod pro to, aby bylo na věc nyní odvolacím soudem nahlíženo odlišně. Navíc žalovaný podle jejího názoru zcela pomíjí, že trestní stíhání MUDr. H. bylo podmíněčně zastaveno poté, kdy jmenovaný lékař uznal, že se dopustil postupu non lege artis. Z hlediska základu odpovědnosti tak byla věc najisto postavena po necelých dvou letech, přesto se řízení táhlo další čtyři roky. Navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil a přiznal žalobkyni náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odvolací soud z podnětu podaného odvolání a v jeho mezích, neboť zamítavý meritorní výrok nebyl opravným prostředkem napaden, zůstal stranou přezkumné činnosti odvolacího soudu a nabyl samostatně právní moci, přezkoumal napadený rozsudek dle ust. § 212, § 212a o.s.ř., a dospěl k závěru, že odvolání žalovaného není opodstatněné.

I v tomto případě (stejně jako ve svém prvním rozhodnutí) soud prvního stupně v rámci dokazování zjistil správně skutkový stav (z obsahu spisu vedeného Obvodním soudem pro Prahu 10 pod sp.zn. [redacted], a tentokrát jej v zásadě správně hodnotil jak po skutkové, tak po právní stránce. Pokud jde o průběh uvedeného řízení odvolací soud pro stručnost svého rozhodnutí opětovně, stejně jako ve svém předchozím rozhodnutí, odkazuje na podrobný výčet jednotlivých úkonů a procesních skutečností, jež byly realizovány v průběhu řízení a které soud prvního stupně v odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí popsal. Odvolací soud může zároveň odkázat i na podrobný popis historických konsekvencí, za nichž se odškodnění imateriální újmy stalo součástí českého právního řádu, neboť i tímto tématem se soud prvního stupně ve svém rozhodnutí dostatečně zabýval. Omezí se proto na konstatování, že řízení, jehož nepřiměřená délka je v tomto odškodňovacím řízení namítána, trvalo od 2.6.2008, kdy byla podána žaloba, do 28.5.2014, kdy nabyla právní moci poslední část výroků o věci samé (jakož i výroků o nákladech řízení), tedy bez pěti dnů šest let, a bylo nepřiměřeně dlouhé. Po podrobném přezkoumání nalézacího spisu namítaného řízení odvolací soud navíc ještě přehodnocuje svůj původní závěr o kontinuitě řízení o odškodnění újmy žalobkyně na zdraví, již ve svém předchozím rozhodnutí dovodil spíše s ohledem na to, že žalobě nemohlo být podle jeho názoru vyhověno s ohledem na věk nezletilé žalobkyně v době trvání namítaného řízení a absenci uvědomění si okolností kolem něj. Z obsahu spisu v namítaném řízení je totiž parné, že například mezi vrácením spisu soudu prvního stupně s rozhodnutím odvolacího soudu, jímž byl rozsudek částečně zrušen, a nařízením jednání soudem prvního stupně uplynulo sedm měsíců (19.6.2012 – 23.1.2013) a mezi podáním dalšího odvolání žalovaným a nařízením jednání odvolacího soudu uplynulo bezmála deset měsíců (17.4.2013 – 3.2.2014). Jakkoli zmíněné dva průtahy nejsou příliš rozsáhlé ani závažné, prodloužily řízení v součtu přibližně o rok a jen utvrzují v závěru, že řízení jako celek trvalo nepřiměřeně dlouhou dobu. Na straně státu, resp. jeho orgánu,

došlo tedy k porušení zákonem stanovené povinnosti vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě, jež je spojena s jeho odpovědností za újmu vzniklou poškozenému v příčinné souvislosti, a je na místě s ohledem na charakter a rozsah újmy odškodnit žalobkyni v penězích, neboť pouhé konstatování porušení práva v daném případě nepostačí. Rozsudkem Nejvyššího soudu v Praze ze dne 18.10.2016, č.j. 30 Cdo 3116/2016 – 107 vydaným v této věci byl jasně vysloven právní názor, že vzniká nemajetková újma i takovému účastníku, jenž si průběh řízení vzhledem ke své rozumové a volní vyspělosti neuvědomuje, a to v rozsahu, v jakém by vznikla každé jiné osobě v obdobném postavení. Vzhledem k vázanosti tímto názorem dovolacího soudu odpadla tak pro odvolací soud jediná překážka, jež mu bránila v posouzení finančního nároku žalobkyně jako opodstatněného, resp. částečně opodstatněného. Odvolací soud se tak ztotožnil i s názorem soudu prvního stupně na odpovídající výši odškodnění. Spolu s ním dospěl k základní částce 75 000 Kč, jež je tvořena pětinásobkem základní částky 15 000 Kč za každý rok trvání sporu vyjma prvních dvou let, jež se započítávají pouze jednou polovinou, a ztotožňuje se s ním i v její korekci podle hledisek uvedených v ust. § 31a odst. 3 zákona. Správně byla základní částka snížena o 20 % za složitost řízení, v níž je obsažena nejen skutková složitost řízení o náhradu škody na zdraví, nýbrž i počet instancí a počet vydaných meritorních rozhodnutí. Dále bylo soudem prvního stupně správně přistoupeno k dalšímu snížení základní částky o 10 % za podíl žalobkyně na trvání řízení, neboť tato, resp. zástupci, kteří za ni v řízení jednali, určitou procení liknavostí, opožděnými reakcemi na výzvy soudu a nedodržíváním lhůt, dokonce i těch, jejichž délku sama stanovila, na celkové délce řízení nikoli malým podílem participovala. V neposlední řadě je správné i navýšení základní částky o 10 % za zvýšený význam řízení pro žalobkyni. Jednalo se o náhradu škody na zdraví a navíc šlo o poškození zdraví novorozence, k němuž došlo v důsledku postupu jednoznačně označeného za „non lege artis“, přičemž následky poškození žalobkyně ponese alespoň do určité míry po celý život. Vyšší význam řízení o náhradu takovéto škody na zdraví je tedy neodmítnutelný. Shora uvedenými početními operacemi dospěl i odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně k výsledné částce odškodnění 60 000 Kč, jež nezletilé žalobkyni za utrpěnou imateriální újmu náleží, a to spolu se zákonným úrokem z prodlení z uvedené částky ode dne následujícího po uplynutí šestiměsíční lhůty, již zákon poskytuje škůdci k dobrovolnému odškodnění. Část meritorního výroku o přiznaném příslušenství sice zůstala soudem prvního stupně neodůvodněna, nicméně i v tomto rozsahu je jeho rozhodnutí správné. Za všech uvedených důvodů tedy odvolací soud správně rozhodnutí soudu prvního stupně dle § 219 o.s.ř. potvrdil včetně správného a výsledku sporu odpovídajícího výroku o nákladech řízení.

O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 142 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. Také ve fázi odvolacího řízení byla plně úspěšná žalobkyně a náleží jí proto náhrada všech nákladů, jež účelně vynaložila v tomto stadiu řízení. Za účast advokáta u odvolacího řízení jí tak přísluší odměna ve výši 3 100 Kč jedna náhrad hotových výdajů ve výši 300 Kč a částka odpovídající 21 % DPH – celkem 4 114 Kč. Odměnu za úkon vyjádření k odvolání odvolací soud žalobkyni nepřiznal, neboť jednak bylo toto vyjádření doručeno soudu jediný den před termínem jednání, přesto, že k tomuto jednání byl právní zástupce žalobkyně předvolán více než dva měsíce předem, a kromě toho argumentace tam uvedená byla zcela totožná s tou, která se objevila již v různých podáních žalobkyně v průběhu řízení, zejména pak v předchozím podaném odvolání. Tento úkon tedy ani obsahově neměl žádný procesní přínos, a odměna za něj tak nebyla podle názoru odvolacího soudu nákladem účelně vynaloženým k hájení práv žalobkyně.

Poučení : Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání pouze v případě, dospěl-li by dovolací soud na základě dovolání podaného do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí

k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.).

V Praze dne 21. září 2017

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Monika Vrzalová